

נכתב על ידי הרב עקיבא משה סילבר

האם יש מקורות בתורה לשפת גוף

בודאי שהרבה דברים שייכים לשפת גוף, דיש דברים שהם משום כבוד ויש דברים שהם משום דרך ארץ, כגון מה שאמרו השוטה כוסו אחת הר"ז גרגרן וכו' בפסחים פו ע"ב ועוד הרבה דברים במס' דרך ארץ ובשו"ע או"ח, וכן לענין בגדים אמרי' בגדים שבשל בהם קדרה לרבו וכו', ובגיטין ע' לענין לאכול מעומד ולשתות מעומד,

ועי' ברמב"ם בהל' דעות עוד ענייני דרך ארץ כגון שלא לרוץ וכו', וכידוע שהרבה עניינים הם ממנהגי הע"ה שצריך להתנער מהם, וכן הזהירו שלא לילך בקומה זקופה שהוא ג"כ דרך גאווה ותן לחכם ויחכם עוד שלא להדמות לדרך גאווה וסכלות, ובגד אדום מבואר בפוסקים שהוא בגד גאווה וחוצפה ופריצות, ומאידך גיסא כהנים לבשו בגדי לבן ללמד על מידת החסד כמבואר בספרים, ועוד מצינו בנזיר סד ע"ב שדרך גוים לקבור מיתיהם במיני אופנים משונים, ובערבי פסחים ידא אפותיא דרגא לשינתא ידע אוסיא דרגא לפחדא עי"ש במפרשים, ובירמיה מדוע ראיתי כל גבר ידיו על חלציו ומ"מ מלבד שהוא דרך פחד כמ"ש בירמיה שם מבואר שהוא גם דרך גאווה, ובסנהדרין ק ע"ב וברש"י שם הובא מספר בן סירא וכשאדם מנהיג עצמו בתנועות של ירא"ש הדברים נקבעים בלב, ועי' בדברי הפוסקים לענין להתנועע בתפילה והבאתי חלק מהדברים בתשובות אחרות, ובגמ' מצינו על ר"ע כשהיה מתפלל בינו לבין עצמו אדם מניחו בזוית זו ומוצאו בזוית אחרת, ועי' בדברי הגרי"ס ללמוד המוסר בשפתים דולקות כדי שיכנסו הדברים ללב דפעולות החיצונות וכו'.

ואפשר לחלק שפת גוף לג' חלקים, דיש דברים הבאים מתת מודע כשאדם מרגיש או רוצה לבטא דבר, ויש באים מהמודע דהיינו תנועות שדרך לעשות כן כשמבטאים משהו מסוים, כגון הליכה בקומה זקופה שמבטא גאווה, ויש תנועות שנעשים מדרך המוסר כדי להרגיל עצמו בדבקות בדבר מסוים או בהרגש טוב.

ובעבר קניתי חיבור בשם כל עצמותי תאמרנה ללקט מקורות לעניני שפת הגוף מדברי חז"ל אך אינו לפני כעת.

